

Barraca del Padró

Castellbell i el Vilar

Ubicació

Comarca: Bages
Lloc/Adreça: Serra de l'obaga Fosca
Alçada: 290

Coordenades:

Latitud: 41.65864
Longitud: 1.8773
UTM Est (X): 406525
UTM Nord (Y): 4612485

Classificació

Número de fitxa 08053 - 303
Àmbit: Patrimoni immoble
Tipologia Edifici
Estil / època: Modern Popular Contemporani
Segle XVIII-XIX
Estat de conservació Bo
Notes de conservació: Per la seva especificitat, caldria conservar-la, efectuant una desbrossada general de la brolla que l'envolta i una consolidació de la barraca, per tal que conservi aquest encant que la fa única

Protecció Legal
Observacions protecció: BCIL -Pla d'Ordenació Urbanística Municipal (2015)
Accés Difícil
Ús actual: Sense ús
Titularitat Privada
Titular: 08052A0050001000000OM
Autoria de la fitxa Jordi Montlló i Laura Bosch
Data de registre de la fitxa: dg., 29/01/2017 - 01:00

Descripció

Barraca de pedra seca ubicada al vessant occidental de la serra de l'Obaga Fosca, pujant per un camí a mà esquerra, un cop deixat el Torrent del Sot gran, resseguint una feixa d'ametllers força allargassada. Cal vorejar-la fins arribar a un terraplè. Allí una pista neix a mà esquerra. Només agafar-la ja es pot veure la barraca gairebé arran de camí.

Es tracta d'una barraca de planta irregular, excavada totalment al marge i recoberta per la part exterior amb pedra, donant-li una forma d'aspecte quadrangular. Està envoltada de brolla de romaní, al bell mig d'unes feixes marjades al sector més occidental de la Serra, gairebé fent de termenal amb el municipi veí de Sant Vicenç de Castellet (al darrera mateix del turó es pot observar una pedrera en funcionament).

L'interior mesura 2,20 metres d'amplada per una fondària màxima d'1,80 metres. Els rocs de recobriment exterior dels murs estan posats alternant diferents mides i gruixos, sense desbastar i falcats amb pedruscall de diferents mides per equilibrar la construcció. Destaquen els brancals que s'han construït adaptant-se al mur de terra prèviament excavat. Per la part frontal es conserva l'equilibri i la simetria. La porta queda doncs ben centrada, amb una doble llinda (la posterior està col·locada més amunt per tal de contrarestar la força que fa la falsa volta. Mesura 1,50 metres d'alçada per una amplada de 0,80 metres i el gruix dels murs a nivell dels brancals és de 0,95 metres. Està orientada al sud-est. La coberta encara s'aguanta i conserva el caramull però ha perdut tot el voladís i la terra exterior que la protegeixen de les filtracions d'aigua en cas de pluja. Al seu interior hi ha un banc en forma de "L" que mesura 2,30 metres de llargària, per 0,35 a 0,40 metres de fons i entre 0,25 i 0,30 metres d'alçada. Va ser excavat en el mateix moment de realitzar la construcció. A mà dreta, aprofitant la cantonera, s'hi va excavar un tinell, que es conserva perfectament. Malgrat haver perdut el voladís i la recobriment de terra i pedruscall de la coberta aquesta barraca demostra una vegada més el coneixement i el domini de la tècnica de la pedra seca, adaptant-se als diferents elements naturals.

Observacions:

Barraca inventariada per l'Observatori del Paisatge de Catalunya dins el projecte Wikipedra amb el codi 3174, tot i que cal tenir en compte que les coordenades estan equivocades i es desplacen uns 100 a l'est.

Història

La tècnica de la pedra seca es caracteritza per l'ús de la pedra sense treballar i sense cap material d'unió. Les irregularitats de les lloses es corregeixen amb pedruscall. La pedra només es treballa quan ha de tenir una tasca específica, com llindes o escaires. A Castellbell i el Vilar aquesta tècnica s'utilitza en les barraques de vinya, en les parets de marge per aterassar el terreny i també en alguns ponts per facilitar el pas dels torrents.

Es tracta d'una tècnica amb uns orígens molt remots però que la seva expansió es vincula amb el creixement de la viticultura durant la segona meitat del segle XIX (SOLER i PERARNAU:1985). No hi ha testimonis, ni documentació que puguin aportar una cronologia més antiga. Els condicionants que afavoreixen l'aparició de les barraques són: un increment de l'àrea cultivable que provoca la construcció de parets de pedra seca per formar feixes; una atenció més continuada que reclama el conreu de la vinya, creant la necessitat d'aixopluc i magatzem d'eines del pagès que restarà més temps lligat al camp; i, finalment, la presència al Bages, d'un estrat rocós molt pròxim a la superfície.

La situació geogràfica d'aquestes barraques ve condicionada per la necessitat d'aprofitament de l'espai conreat. Podem trobar, per tant, barraques construïdes entre dues feixes de diferent nivell, sempre i quan siguin del mateix propietari. També podem trobar barraques enmig del camp, però es deu al mateix condicionant, ja que segurament es tracta d'una franja del camp rocosa o de difícil utilització pel conreu. Finalment, també podem trobar les barraques en un racó del camp, on s'amuntegaven les pedres extretes de llaurar, o fora del camp semi excavades en un marge. Segons la tipologia de la seva construcció, poden ser

de planta circular o quadrangular i poden ser construccions isolades o estar adossades en un marge o altra construcció. La volta de les de planta circular es fa per aproximació de fileres. En canvi, les de planta quadrangular poden tenir la volta per aproximació de fileres o en base a un sistema piramidal. Pel que fa al tema dels constructors, es pot parlar de tres teories: l'existència de quadrilles de "barracaires" itinerants, els "sardans", o el propi pagès. L'existència del sardans s'ha recollit en el treball de Soler i Perarnau (1985) gràcies a un informant que situa aquests personatges a finals del segle XIX. Es tracta d'homes procedents de la Cerdanya, segurament la part alta de la Cerdanya, que oferien els seus serveis per a la construccions de pedra seca, com activitat complementària en èpoques climatològicament adverses en el seu lloc de residència.

Bibliografia

- MARTÍN i VILASECA, Fèlix i PREIXENS i LLEVADOT, Josep (2005). Les construccions de pedra seca. Inventari de cabanes de volta, balms murades i aljubs a les terres de Lleida. Pagès editors. Lleida.
- QUERALT BOLDÚ, Ramon (2008). Les cabanes de volta de les Borges Blanques. Paisatges, fets i gent. Cossetània edicions. Valls.
- RIPELL, Ramon, coord. (2010). La pedra seca. Evolució, arquitectura i restauració. Col·lecció Arquitectura tradicional, vol. 3. Edicions Brau. Figueres.
- SOLER i BONET, Josep M. i PERARNAU i LLORENS, Jaume (1985). "Les barraques de vinya al terme municipal d'Artés (Pla de Bages)"; dins Dovella, núm. 17. Manresa, pàgs. 37-43.
- SOLER i BONET, Josep M.(1987). "Barraques i tines, construccions per a la vinya"; dins Dovella, núm. 24. Manresa.
- SOLER i BONET, Josep M.(1988). "La tècnica de la pedra seca. La construcció popular"; dins Dovella, núm. 29. Manresa, pàgs. 47-52.
- SOLER i BONET, Josep Maria (2000). "La construcció en pedra seca, arquitectura, patrimoni i tradició"; dins Dovella, núm. 70. Manresa, pàgs. 9-11.
- VALLS i PUEYO, Joan (2002). Les construccions de pedra seca al terme de Castellbell i el Vilar; dins Dovella, núm. 78. Manresa, pàgs. 56 - 59.

Enllaços d'interès:

<http://wikipedra.catpaisatge.net/>

